

Sygn. akt I C 1260/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Harasimiuk

Protokolant: Artur Suwała

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa T. S.

przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

orzeka:

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy (...) Bank S.A. w W. nr (...) z 27 maja 2013 r., zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 2 października 2013 r. w sprawie o sygnaturze akt II Co 6375/13 - w stosunku do T. S. w całości;

II. umarza postępowanie w stosunku do M. S.;

III. zasądza od (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz T. S. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

IV nakazuje pobrać od (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 1000 (jeden tysiąc) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

V. w pozostałym zakresie nieuiszczone koszty sądowe przejmuję na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 1260/18

UZASADNIENIE

T. S. – reprezentowany przez pełnomocnika, będącego adwokatem (k.17) – pierwotnym pozwem z 14 sierpnia 2015 r. (k.55 – data stempla pocztowego), wniósł o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego, tj. bankowego tytułu egzekucyjnego (...) Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W. z 27 maja 2013 r., sygn. akt (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 2 października 2013 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II Co 6375/13.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż 28 sierpnia 2006 r. wraz z żoną M. S. zawarł z (...) Bankiem S.A. w K. – (...) Oddział w Ł. umowę kredytu hipotecznego nr (...), której przedmiotem było udzielenie kredytu w kwocie 447.527,88 zł, indeksowanego kursem CHF. Powód wskazał, iż spłata miała nastąpić w 288 miesięcznych równych ratach kapitałoodsetkowych w walucie polskiej, a wysokość zobowiązania ustalono jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej

w walucie indeksacyjnej. Powód dodał, że kredyt spłacał regularnie do momentu utraty pracy, co miało miejsce na początku 2011 r. Strona powodowa podała, że wystąpiła wówczas z wnioskiem o zawieszenie płatności rat, który spotkał się z negatywną odpowiedzią. Powód stwierdził następnie, że w związku z brakiem terminowych spłat, pozwana wypowiedziała umowę kredytu 10 kwietnia 2012 r. oraz poinformowała o postawieniu całej należności w stan natychmiastowej wymagalności, a następnie wystąpiła z wnioskiem o nadanie BTE klauzuli wykonalności.

Powód swoje roszczenie oparł na podstawie art. 840 § 1 k.c. Zdaniem powoda w niniejszej sprawie zachodzą co najmniej dwie przesłanki pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego z 27 maja 2013 r., a mianowicie nieważność umowy kredytu z uwagi na niekonstytucyjność art. 96 i 97 Prawa bankowego stwierdzona orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z 14 kwietnia 2015 r., sygn. P 45/12 (uprawnienie banków do wydawania BTE stanowi naruszenie zasady równości), a w przypadku niepodzielenia stanowiska strony powodowej co do nieważności umowy, brak mocy wiążącej klauzuli indeksacyjnej zawartej w § 4 ust. 2 umowy z powodu jej abuzywności i w konsekwencji wadliwość Bankowego Tytułu Egzekucyjnego.

Odnosząc się do niekonstytucyjności BTE, powód podniósł, iż choć wyrok Trybunału Konstytucyjnego wejdzie w życie w sierpniu 2016 r., to już teraz pojawiają się judykaty sankcjonujące niejako przyszły stan prawny. Na ich podstawie można zdaniem strony powodowej dojść do wniosku, iż spełnione zostały przesłanki do wystąpienia z powództwem o uchycenie klauzuli wykonalności, albowiem została ona nadana tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu z naruszeniem przepisów ustawy zasadniczej.

Jeśli zaś chodzi o klauzule niedozwolone, powód wskazał, że w umowie umieszczono klauzulę waloryzacyjną o następującej treści: wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych” do waluty wyrażonej w umowie, obowiązującego w dniu spłaty. Powyższe oznacza zdaniem powoda, iż wysokość zaciągniętego zobowiązania – kredytu i poszczególnych rat – podlegała waloryzacji w zależności od aktualnego kursu franka szwajcarskiego, który był ustalany przez bank. Powód podkreślił, że kształtowanie wysokości kursów walut wyrażonych w Tabeli było jednostronnym i wyłącznym uprawnieniem Banku, a żadne inne dokumenty nie ograniczały tego uprawnienia Banku, w szczególności uzależniając wysokość kursu ustaloną w Tabeli od aktualnego kursu średniego NBP lub innych miarodajnych czynników.

Powód powołał się następnie na orzecznictwo, zgodnie z którym jako sprzeczne z dobrymi obyczajami kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron umowy. Dlatego też zdaniem powoda klauzula zawarta w § 4 ust. 2 umowy kredytu nie precyzując sposobu ustalania kursu wymiany walut, jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes konsumenta. Powód podkreślił, iż w konsekwencji pozwana mogła dowolnie obierać kryteria ustalania kursów, często w oderwaniu od aktualnego kursu i miała możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie było nie tyle trudne, co wręcz niemożliwe ze względu na brak oparcia zasad ustalania kursów wymiany o obiektywne i przejrzyste kryteria. Powód przyznał, że co prawda zawierając umowę kredytu oświadczył, że jest świadom ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego i akceptuje to ryzyko (§4 ust. 3), jednak akceptacja powyższego ryzyka nie ma jego zdaniem nic wspólnego z akceptacją ryzyka całkowicie dowolnego i jednostronnego kształtowania wysokości zobowiązania przez kredytodawcę.

Powód stwierdził, iż nawet w przypadku niepodzielenia przez Sąd poglądu co do nieważności całej umowy, za oczywiście niewiążącą – jako sprzeczną z ustawą i stanowiącą klauzulę abuzywną – uznać należy klauzulę waloryzacyjną przewidzianą w § 4 ust. 2 umowy kredytu. Jako że postanowienia umowy przewidującej indeksowanie udzielonego kredytu według kursu franka szwajcarskiego zgodnego z tabelą walut ustaloną przez pozwaną nie wiązały stron, powód nie był zobowiązany do zwrotu na rzecz pozwanej takiej kwoty jaka wynikała z treści wystawionego BTE. Dlatego też według powoda nie powinna zostać nadana klauzula wykonalności (k.2-15).

W odpowiedzi na pozew z 10 grudnia 2015 r. (k.191) (...) Bank S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu (k.105-109v).

Odnosząc się do zarzutu nieważności umowy kredytu z uwagi na niekonstytucyjność art. 96 i 97 Prawa bankowego, pozwana wskazała, że zakwestionowane przepisy Prawa bankowego tracą moc z dniem określonym przez Trybunał Konstytucyjny. Powyższe oznacza według pozwanej, iż do tej daty sąd winien stosować zakwestionowany przepis do oceny zdarzeń, które nastąpiły przed tą datą. W konsekwencji BTE wystawione przed 1 sierpnia 2016 r., w stosunku do których wystąpiono przed tą datą o nadanie klauzuli wykonalności, zachowują zdaniem pozwanej skuteczność. Innymi słowy, wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma charakter *ex nunc*.

Jeśli zaś chodzi o zarzut zastosowania w umowie klauzul niedozwolonych, pozwana podniosła, iż powód nie udowodnił, że klauzula waloryzacyjna zawarta w § 4 ust. 2 umowy kredytu była kształtowana jednostronnie i jednocześnie stanowiła klauzule niedozwolone. Pozwana zauważyła, że powód złożył wniosek o kredyt indeksowany walutą obcą, albowiem kurs franka na dzień zawarcia umowy kredytowej kształtował się na poziomie 2,144 zł. Pozwana podkreśliła, iż powód miał możliwość wyboru waluty kredytu. Pozwana dodała, że powód realizował umowę kredytu co najmniej przez okres 6 lat i przez ten czas nie podnosił zastrzeżeń co do jej treści.

Pozwana stanęła następnie na stanowisku, iż mechanizm indeksacji świadczenia do waluty obcej jest standardową konstrukcją prawną uregulowaną w art. 358¹ § 2 k.c., której stosowanie w umowach kredytowych zostało zaaprobowane zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie. Strona pozwana podniosła, iż udzielenie kredytu indeksowanego do waluty obcej nie naruszyło żadnego przepisu ustawy oraz nie było przejawem nieuczciwości czy nierzetelności wobec powoda. Zdaniem pozwanej umowa kredytu nie była rażąco niekorzystna dla powoda oraz przestrzeżono go przed ryzykiem kursowym. W dalszej kolejności pozwana zaprzeczyła, że była uprawniona do dowolnego rozstrzygnięcia jaką kwotę środków pieniężnych powód powinien jej zwrócić. W ocenie pozwanej stosowane przez nią klauzule indeksacyjne były skuteczne i wiążące powoda. Na wypadek nie podzielenia tego stanowiska przez Sąd, pozwana wskazała, że skutkiem uznania klauzul indeksacyjnych za nieobowiązujące, nie może być zmiana kredytu udzielonego powodowi na kredyt złotówkowy lub jego nieważność. Zmiana taka byłaby bowiem sprzeczna z wolą stron. Klauzule indeksacyjne powinny być według pozwanej zmodyfikowane poprzez zastosowanie właściwych przepisów dyspozytywnych pozwalających na określenie prawidłowego mechanizmu ustalania kursów wymiany walut, tj. spreadu lub zastąpione przez przepisy kodeksu cywilnego dotycząc walutowości zobowiązań umownych.

Pismem z 21 listopada 2018 r. (k.252) powód zmodyfikował dotychczasowe stanowisko w sprawie, wnosząc o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego bankowego tytułu egzekucyjnego (...) Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W. z 27 maja 2013 r., sygn. akt (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 2 października 2013 r. w całości w odniesieniu do powoda T. S.. W uzasadnieniu pisma wskazano, że powód nie ma legitymacji do występowania z powyższym żądaniem również w imieniu swojej małżonki będącej dłużniczką solidarną (k.225-242). Pismem z 15 grudnia 2017 r. (k.447) strona pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu co do M. S. i w związku z powyższym wniosła o umorzenie postępowania (k.356).

Na terminie rozprawy 19 czerwca 2019 r. powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie (k.544).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. S. i M. S. 8 sierpnia 2006 r. złożyli do (...) Bank S.A. w K. – (...) Oddział w Ł. (obecnie (...) Bank S.A. w W.) wniosek o kredyt hipoteczny w kwocie 420.000 zł, indeksowany kursem waluty CHF z okresem kredytowania 288 miesięcy, z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych oraz pokrycie kosztów zabezpieczenia kredytu. W tym samym dniu oświadczyli, że po zapoznaniu się z występującym ryzykiem kursowym oraz ryzykiem wynikającym ze zmiennej stopy procentowej wnoszą o udzielenie kredytu indeksowanego do waluty obcej. Mieli wątpliwości czy zawarcie umowy kredytowej indeksowanej do franka szwajcarskiego będzie bezpieczne,

ale zapewniono ich o stabilności tej waluty i braku problemów wiążących się z indeksacją. Nie składali wniosku o kredyt złotówkowy, ponieważ otrzymali informację, że nie mieli zdolności kredytowej, aby takowy kredyt uzyskać. (dowód: wniosek k.368-371v, oświadczenie kredytobiorcy o wyborze waluty obcej k.372-373, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

28 sierpnia 2006 r. strony zawarły umowę kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do waluty obcej (CHF). W § 1 ust. 1 umowy wskazano, iż udzielono kredytu w kwocie 447.527,88 zł indeksowanego kursem CHF na warunkach określonych w umowie kredytowej oraz „Regulaminie do umowy kredytu hipotecznego”. Spłata miała nastąpić w 288 równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 1 ust. 2 umowy). W § 1 ust. 5 umowy zastrzeżono, że nie podlegała ona rygorowi ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 20 lipca 2001 r. W § 2 ust. 1 umowy postanowiono, że kredyt Bank wypłaci bezgotówkowo w transzach na rachunki podmiotów wskazanych we wniosku o wypłatę. Natomiast w § 2 ust. 2 umowy wskazano, że w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków będzie przeliczana na walutę, do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” – obowiązującego w dniu uruchomienia środków.

W § 4 ust. 1 umowy przyjęto, że spłata wszelkich zobowiązań z tytułu umowy będzie dokonywana w złotych na rachunek pomocniczy określony w każdorazowym harmonogramie spłat Kredytu. Wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do waluty wyrażonej w umowie – obowiązującego w dniu spłaty (§ 4 ust. 2 umowy). W § 4 ust. 3 umowy Kredytobiorca oświadczył, że był świadomy ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego, w całym okresie kredytowania i zaakceptował to ryzyko. Nadto, Kredytobiorca zobowiązał się dokonać w § 4 ust. 4 umowy w okresie objętym umową spłaty rat kredytu i odsetek w terminach i kwotach wg aktualnego harmonogramu spłat, który Kredytobiorca otrzymuje w szczególności po wypłacie każdej transzy kredytu, po wypłacie kredytu, zmianie oprocentowania.

W § 6 ust. 1 umowy określono, że oprocentowanie kredytu będzie zmienne i na dzień sporządzenia umowy będzie wynosić 3,04% w skali roku, na które składa się suma obowiązującej stawki (...) i stałej marży Banku, która wynosi 1,65%. Z kolei w § 6 ust. 3 umowy postanowiono, że zasady i terminy zmian oprocentowania oraz odsetki karne określa Regulamin. Naliczone przez Bank odsetki karne są nie większe niż odsetki maksymalne. W § 7 ust. 1 umowy przyjęto również, że Bank będzie pobierał opłaty i prowizje za wykonanie czynności pozostających w związku z zawartą umową kredytową w wysokości obowiązującej w Tabeli Prowizji i Opłat obowiązującej w dniu dokonania czynności.

Stosownie do § 13 ust. 1 umowy, w sprawach nieuregulowanych umową stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, Prawa bankowego oraz „Regulaminu”, stanowiącego integralną część mowy. Wszystkie zmiany umowy – stosownie do § 2 - wymagają pod rygorem nieważności formy pisemnej, w postaci aneksu do umowy, chyba, że umowa lub Regulamin stanowią inaczej.

Kredytobiorcy oświadczyli także, iż otrzymali „Regulamin do umowy kredytu hipotecznego” oraz (...) Bank S.A. (...) Odział w Ł.. (k. 120)

W § 11 ust. 1 umowy Bank zastrzegł sobie prawo do przeprowadzania kontroli wykorzystania i spłaty kredytu. W § 11 ust. 2 umowy postanowiono, że w razie stwierdzenia przez Bank, że warunki udzielenia kredytu nie zostały dotrzymane, lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego Kredytobiorcy, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub odsetkowo-kapitałowych Bank może: a) wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części, b) zażądać dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu bądź przedstawienia w określonym terminie programu naprawczego i jego realizacji po zatwierdzeniu przez Bank. Zgodnie z § 11 ust. 3 umowy okres wypowiedzenia wynosił 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością Kredytobiorcy 7 dni. Po upływie okresu wypowiedzenia umowy kredytu Kredytobiorca miał być obowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi Bankowi za okres korzystania z kredytu.

W § 7 ust. 1 Regulaminu zobowiązano Kredytobiorcę do terminowego spłacania wszelkich należnych podatków i opłat związanych z nieruchomością, składek z tytułu ubezpieczenia oraz wszelkich innych ciężarów publicznoprawnych. W Rozdziale 4 Regulaminu określono oprocentowanie kredytu. W § 16 ust. 1 Regulaminu przyjęto, że w przypadku nie spłacenia przez Kredytobiorcę w terminie całości lub części raty spłaty wynikającej z umowy kredytu, niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym. Bank miał naliczyć wówczas od wymagalnego kapitału odsetki karne w wysokości podwojonego oprocentowania umownego z zastrzeżeniem ust. 4 (§ 16 ust. 2 Regulaminu). Jeżeli Kredytobiorca, mimo upływu okresu wypowiedzenia, nie uregulowałby należności, Bank w dniu następnym miał wysłać do Kredytobiorcy wezwanie do zapłaty (§ 16 ust. 3 Regulaminu). Zgodnie z § 16 ust. 4 Regulaminu w przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności całego kredytu, miał dokonać przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów. Poczynając od dnia przewalutowania Bank miał pobrać od wymagalnego kapitału karne odsetki w wysokości 2-krotności oprocentowania kredytów udzielanych w PLN (nie indeksowanych do waluty obcej) przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika (...) oraz marży obowiązującej w dniu wypłaty kredytu lub jego pierwszej transzy (dowód: umowa kredytu hipotecznego wraz z załącznikami k.18-22, k.121-124, harmonogram wypłaty transz k.23, regulamin produktu k.125-133, zestawienie rat i odsetek do umowy k.337-346, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

Kredyt został wypłacony na podstawie wniosków o wypłatę kredytu złożonych przez T. S. i M. S. 30 sierpnia 2006 r. i 24 października 2006 r. Zgodnie z dyspozycją uruchomienia kredytu z 31 sierpnia 2006 r. wysokość udzielonego kredytu w złotych wyniosła 447.527,90 zł, przy czym od 31 sierpnia 2006 r. była to kwota 161.616,42 CHF, a od 30 września 2007 r. kwota 22.551,44 CHF. Jako okres korzystania z kredytu podano 31 sierpnia 2006 r. – 30 września 2031 r., a jako oprocentowanie kredytu 4,04%. Natomiast zgodnie z dyspozycją uruchomienia kredytu z 26 października 2006 r. wysokość udzielonego kredytu uruchomionego od 31 sierpnia 2006 r. wyniosła 161.616,42 CHF, a uruchomionego od 26 października 2006 r. wyniosła 23.220,34 CHF. Jako okres korzystania z kredytu podano 26 października 2006 r. – 31 października 2030 r., a jako oprocentowanie kredytu 4,36% (dowód: wniosek o wypłatę kredytu III transza k.398-398v, dyspozycja uruchomienia kredytu k.399, wniosek o wypłatę kredytu I transza k.400-400v, dyspozycja uruchomienia kredytu 401).

11 maja 2011 r. T. S. wystąpił do (...) Bank S.A. w W. o wyrażenie zgody na roczne zawieszenie płatności rat kapitałowo – odsetkowych, począwszy od raty za miesiąc maj 2011 r. Wniosek ten umotywowował utratą pracy 30 listopada 2011 r. ze względu na wiek i stan zdrowia. Pismem z 10 czerwca 2011 r. (...) Bank S.A. w W. nie wyraziła zgody na ten wniosek (dowód: pismo z 10 czerwca 2011 r. k.32, wniosek z 11 maja 2011 r. k.397, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

29 czerwca 2011 r. strony zawarły jednak porozumienie do umowy kredytu. W § 1 ust. 1 porozumienia do umowy Bank udzielił Kredytobiorcy karencji w spłacie kapitału oraz odsetek kredytowych na okres 3 miesięcy począwszy od 1 czerwca 2011 r. W związku z istnieniem na dzień zawarcia porozumienia wymagalnych zobowiązań Kredytobiorcy oraz w związku z karencją w spłacie należności, postanowiono, że: a. kwota zaległości do zapłaty, których zobowiązany jest Kredytobiorca naliczonych do dnia podpisania Porozumienia zostanie skapitalizowana i powiększy kwotę kapitału kredytu, przy czym całkowita kwota zaległości Kredytobiorcy na dzień sporządzenia porozumienia wyniosła 2.915,60 zł; b. kwota kapitału naliczanego w okresie trwania karencji spłaty będzie kapitalizowana i będzie powiększać kwotę kapitału kredytu w dniu naliczenia (§ 1 ust. 2 porozumienia do umowy). W § 1 ust. 3 porozumienia do umowy okres spłaty kredytu pozostawiono bez zmian. Zawarcie porozumienia zrodziło konieczność zapłaty przez T. S. opłaty w wysokości 800 zł (dowód: porozumienie k.134, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

T. S. zaprzestał spłaty kredytu w 2012 r. W związku z zaległościami powstałymi w spłacie kredytu (...) Bank S.A. w W. wypowiedziała M. S. i T. S. pismem z 10 kwietnia 2012 r. umowę kredytu nr (...) z 31 sierpnia 2006 r. z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Wskazano, że w następnym dniu po upływie wypowiedzenia, całość środków kredytowych wraz odsetkami i kosztami stanie się wymagalna i będzie podlegać natychmiastowemu zwrotowi. Dodano, że Bank rozważy możliwość cofnięcia wypowiedzenia w przypadku uregulowania w okresie

wypowiedzenia całości zaległych należności obejmujących: równowartość w złotych 4.130,98 CHF tytułem należności kapitałowej, równowartość w złotych 1.641,77 CHF tytułem odsetek umownych, równowartość w złotych 38,18 CHF tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie, 145 zł tytułem kosztów za czynności Banku zgodnie z Tabelą prowizji i opłat, 348,76 zł tytułem kosztów ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych, łącznie 21.808,25 zł. Pismo doręczono M. S. i T. S. 25 kwietnia 2012 r. (dowód: wypowiedzenie umowy kredytu wraz z potwierdzeniem odbioru k.135-138, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

Całkowita kwota kredytu została postawiona w stan wymagalności w dniu 26 maja 2012 r.

W dacie 27 maja 2013 r. (...) Bank S.A. w W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w którym stwierdził, że w jego księgach figuruje wymagalne zadłużenie dłużników solidarnych T. S. i M. S. z tytułu zawartej umowy kredytu hipotecznego – umowa nr (...) z dnia 28 sierpnia 2006 r. Podano, że w związku z brakiem spłaty wszystkich zobowiązań określonych umową zadłużenie na 27 maja 2013 r. wyniosło 753.215,96 zł, tj. należność główna (niespłacony kapitał) w kwocie 623.719,50 zł; odsetki umowne za okres korzystania z kapitału w wysokości 9,88% od 1 września 2011 r. do 6 lutego 2013 r. w kwocie 8.163,80 zł; odsetki za opóźnienie naliczane od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 19,65% od 1 września 2011 r. do 27 maja 2013 r. w kwocie 120.808,90 zł oraz opłaty i inne prowizje 523,76 zł oraz dalsze należne odsetki: od kwoty kapitału niespłaconego w wysokości średniego oprocentowania WIBOR dla 3-miesięcznych lokat na rynku międzybankowym z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału, powiększonej o 25 punktów procentowych, z zastrzeżeniem, że w żadnym czasie nie może przekroczyć czterokrotności wysokości bieżącej stopy kredytu lombardowego NBP, które na dzień sporządzenia tytułu wynosiły 19,76% w stosunku rocznym, począwszy od 28 maja 2013 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty odsetek umownych za okres od 28 maja 2013 r. do dnia zapłaty miały być liczone dalsze odsetki ustawowe. T. S. po wystawieniu BTE zaczął kwestionować umowę kredytową z uwagi na występujące w niej jego zdaniem klauzule abuzywne (dowód: BTE nr (...) k.27, rozliczenie umowy kredytu po wypowiedzeniu k.139-140, rozliczenie umowy kredytu przed wypowiedzeniem k.141-188, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

6 czerwca 2013 r. (...) Bank S.A. w W. skierowała do M. S. ostateczne wezwanie do zapłaty. Wezwano ją do zapłaty w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od otrzymania pisma należności, które na dzień sporządzenia pisma wyniosły 756.297,13 zł. Kwota ta obejmowała 623.719,50 zł tytułem należności kapitału; 8.163,80 zł tytułem odsetek umownych; 123.890,07 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie; 523,76 zł tytułem kosztów, opłat i prowizji. Ponadto poinformowano, że od zadłużenia kapitałowego naliczono dalsze odsetki karne w wysokości 19,76% od 7 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty, według podwyższonej stopy procentowej obowiązującej w Banku (dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty k.35).

(...) Bank S.A. w W. wniosła do Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnego nr (...) wystawionemu 27 maja 2013 r. przeciwko dłużnikom solidarnym T. S. i M. S.. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu postanowieniem z 2 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt II Co 6375/13 nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z 27 maja 2013 r. nr BTE nr (...) wystawionemu na podstawie ksiąg (...) Bank S.A. w W., z którego wynikało wymagalne roszczenie wobec dłużników solidarnych T. S. i M. S. z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) z 28 sierpnia 2006 r. Klauzulę wykonalności nadano 8 listopada 2013 r. (dowód: postanowienie z 2 października 2013 r. k.28-29, klauzula wykonalności k. 30, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

23 lipca 2014 r. (...) Bank S.A. w W. wniosła do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z 27 maja 2013 r. opatrzonego klauzulą wykonalności z 8 listopada 2013 r. Pismem z 31 lipca 2014 r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wołominie zawiadomił T. S. o wszczęciu egzekucji na wniosek wierzyciela (...) Bank S.A. w W. na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego z 27 maja 2013 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 8 listopada 2013 r. oraz wezwał go do zapłaty i do złożenia wyjaśnień. Wszczęcie egzekucji skutkowało zajęciem wierzytelności i rachunku bankowego. Następnie Komornik wszczął egzekucję z nieruchomości stanowiącej własność T. S. i M. S.

na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej, położonej przy ul. (...) w W.. W tym celu sporządzono operat szacunkowy nieruchomości gruntowej zabudowanej.

Postanowieniem z dnia 23 marca 2017 r. udzielono zabezpieczenia w sprawie toczącej się z powództwa T. S. przeciwko (...) Bank S.A. w W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego poprzez zawieszenie w stosunku do T. S. postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygn. akt Km 31744/14 przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Wołominie do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. W toku postępowania egzekucyjnego nie wyegzekwowano od T. S. żadnych należności (dowód: wniosek egzekucyjny z akt o sygn. Km 31744/14, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z akt o sygn. Km 31744/14, zajęcie wierzytelności z akt o sygn. Km 31744/14, zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego z akt o sygn. Km 31744/14, wezwanie do zapłaty z akt o sygn. Km 31744/14, obwieszczenie o licytacji nieruchomości k.24, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości k.25-26, operat szacunkowy z akt o sygn. Km 31744/14, karta rozliczeniowa z w/w akt egzekucyjnych, postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia k.307-309v, e-protokół z 19 czerwca 2019 r. 00:04:49-00:32:02 zeznania powoda).

Obecnie T. S. nie jest nigdzie zatrudniony. Utrzymuje się z emerytury w wysokości 1.050 zł netto. Dodatkowo wykonuje u znajomych prace dorywcze, które przynoszą łączny dochód ok. 500 zł miesięcznie. Pomimo, że mieszka wraz z żoną, to z uwagi na problemy małżeńskie nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego. Co więcej, M. S. uzyskała tytuł egzekucyjny, na podstawie którego wszczęła przeciwko T. S. egzekucję o alimenty. Z uwagi na zajęcie komornicze T. S. otrzymuje miesięcznie kwotę 514 zł.

M. i T. S. pozostają w związku małżeńskim.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie ww. dokumentów urzędowych i prywatnych, którym Sąd dał wiarę w ramach zakreślonych dyspozycjami art. 244 i 245 k.p.c., nadto żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności ani prawdziwości, nie wzbudziły też one wątpliwości Sądu, co do czasu i miejsca ich powstania oraz na podstawie zeznań powoda, którym Sąd dał wiarę w części, w jakiej korespondowały z dowodami z dokumentów.

Postanowieniem z 28 lutego 2018 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości bankowości na okoliczność określenia harmonogramu spłat dla umowy kredytowej (...) pomiędzy G. Bank a M. i T. S. z założeniem obliczenia harmonogramu spłat rat równych kapitałowo - odsetkowych od kwoty 447.527,88 zł za okres od dnia uruchomienia kredytu do dnia wypowiedzenia umowy kredytu przy uwzględnieniu zmiennego oprocentowania w wysokości wynikającej z dokumentu przedstawionego przez pozwanego na okoliczność tego jaką powód powinien uiścić na dzień wypowiedzenia kredytu przez pozwanego łączną kwotę z tytułu kredytu przy założeniu, iż kredyt ten nie jest indeksowany do CHF.

Biegła w opinii pisemnej (k.487-500) obliczyła harmonogram spłat dla kredytu w PLN, który obejmował do dnia wypowiedzenia umowy 67 rat, w tym dwie raty odsetkowe i pozostałe raty kapitałowo-odsetkowe. Zadłużenie w PLN po dokonanej spłacie ostatniej hipotetycznej raty wyniosłoby według biegłej kwotę 371.291,05 zł, zadłużenie obniżałoby się na skutek spłat miesięcznych w części kapitałowej. Natomiast pierwsze oprocentowanie w Harmonogramie wyniosłoby zdaniem biegłej 4,04% rocznie, ostatnie oprocentowanie wyniosło 1,69 % rocznie, a średnie oprocentowanie z okresu wyniosło 3,12 % rocznie. Biegła podała, że pierwsza rata odsetkowa wyniosłaby 1.325,56 zł, a ostatnia rata kapitałowo-odsetkowa wyniosłaby kwotę 1.956,21 zł. W konsekwencji suma rat miesięcznych do spłaty w sporządzonym przez biegłą harmonogramie wyniosłaby kwotę 148.401,77 zł, w tym część odsetkowa 72.164,93 zł, a część kapitałowa rat 76.236,83 zł. Biegła dodała, że okres karencji dla spłat kapitału został określony na dwa miesiące, to jest na daty spłat 30 września 2006 r. i 31 października 2006 r. Biegła podsumowała również wysokość wpłat dokonanych przez Kredytobiorcę w analizowanym okresie i otrzymała kwotę 142.607,42 zł. Do tej kwoty biegła doliczyła kwotę 2.711,55 zł z tytułu odsetek, które zostały doliczone przez Bank do zadłużenia za udzielony okres ulgi w spłacie w postaci karencji na 3 miesiąc.

Postanowieniem z 8 maja 2019 r. Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o przeprowadzenie dowodu z pisemnej uzupełniającej opinii biegłego. W ocenie Sądu okoliczności wskazane we wniosku pozostają bowiem bez istotnego

znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. W tym miejscu wymaga wskazania, że za abuzywne uznano wyłącznie warunki określania wysokości spłat rat kapitałowo-odsetkowych, tj. postanowienia umowy dotyczące kursu waluty na datę ustalenia spłaty poszczególnych rat i na datę przewalutowania. Nie przestała zaś obowiązywać w ocenie Sądu klauzula walutowa. Dlatego też uznano przeprowadzony w niniejszym postępowaniu dowód z opinii biegłego jako nie mający znaczenia dla merytorycznego rozpoznania sprawy.

W ustalonym stanie faktycznym i przy zaprezentowanej ocenie materiału dowodowego, Sąd zważył co następuje:

Na wstępie rozważyć należy sferę formalną, która wytyczała ramy niniejszego postępowania, mianowicie, modyfikację powództwa i jego częściowe cofnięcie. W niniejszej sprawie powód początkowo wnosił o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego (...) Bank S.A. w W. nr (...) z 27 maja 2013 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 2 października 2013 r. w sprawie o sygnaturze akt II Co 6375/13. Następnie pismem z 21 listopada 2018 r. powód zmodyfikował dotychczasowe stanowisko w sprawie, wnosząc o pozbawienie wykonalności tego tytułu wykonawczego jedynie w stosunku do niego w całości. W uzasadnieniu wskazano, że powód nie ma legitymacji czynnej do występowania z powyższym żądaniem również w imieniu swojej małżonki będącej dłużniczką solidarną. Pismem z 15 grudnia 2017 r. (k.447) strona pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu co do M. S. i w związku z powyższym wniosła o umorzenie postępowania (k.356).

Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew, zaś stosownie do treści art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. W myśl art. 203 k.p.c. cofnięcie pozwu należało uznać za skuteczne. W związku z powyższym konieczne stało się umorzenie postępowania w części dotyczącej M. S.. Nadto, w ocenie Sądu nie zaszyły przesłanki niedopuszczalności cofnięcia pozwu przewidziane w art. 203 § 4 k.p.c., bowiem okoliczności sprawy nie wskazują, iż cofnięcie pozwu było sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa.

Dlatego też, Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania w stosunku do M. S. (pkt II).

Odnosząc się do sfery materialnej niniejszego postępowania, należy wskazać, że roszczenie strony powodowej o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego jest co do zasady słuszne i zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny niniejszej sprawy był bezsporny w zakresie zawarcia przez strony umowy kredytu oraz naruszenia przez kredytobiorców warunków udzielonego kredytu polegającego na niedotrzymaniu terminów spłaty rat kapitałowo – odsetkowych, co skutkowało podjęciem przez Bank czynności związanych w wypowiedzeniem umowy kredytu kredytobiorcom. Sporna była natomiast kwestia ważności umowy kredytu z uwagi na niekonstytucyjność art. 96 i 97 Prawa bankowego oraz mocy wiążącej klauzuli indeksacyjnej zawartej w § 4 ust. 2 umowy. Strona powodowa podważając ważność zawartej umowy kredytowej, wystąpiła z roszczeniem z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

Przepis art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi, iż dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście.

Podkreślić należy, iż ustawa przewiduje dwa rodzaje powództw przeciwegzekucyjnych: opozycyjne, które przysługuje dłużnikowi (art. 840 k.p.c.), oraz ekscydencyjne (interwencyjne), przysługujące osobie trzeciej (art. 841 k.p.c.). Pierwsze z nich może przybrać postać powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Dłużnik może wytoczyć powództwo w celu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, przez co w doktrynie rozumie się zaprzeczenie przez dłużnika obowiązkowi spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Powództwo o pozbawienie wykonalności

tytułu wykonawczego służy merytorycznej obronie dłużnika przed egzekucją prowadzoną zgodnie z przepisami postępowania egzekucyjnego jako konsekwencja zasady, że organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Wymaga zauważenia w tym miejscu, iż istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Podkreśla się, iż dłużnik może zaprzeczyć treści bankowego tytułu egzekucyjnego, który ze względu na odmienny od wyroków charakter, nie korzysta ani z prawomocności, ani z powagi rzeczy osądzonej (zob. wyrok SN z 15 listopada 2002 r. w sprawie II CKN 986/00, Lex nr 77044).

Wymierzone przeciwko tytułowi powództwo opozycyjne z art. 840 k.p.c., oparte na podstawie określonej w § 1 pkt 1 tego przepisu, może obejmować bardzo liczne zarzuty. Zgodnie z treścią przywołanej regulacji dłużnik winien wykazać nieistnienie zdarzenia, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności tzn. takich okoliczności, które wskazują, że określony tytuł nie powinien być opatrzony klauzulą wykonalności, jako niepodlegający wykonaniu lub niespełniający warunków przepisanych prawem egzekucyjnym. Innymi słowy, dłużnik banku uprawniony jest do podniesienia wszelkich zarzutów materialnoprawnych dotyczących wiarygodności banku objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności. Mogą być to zarzuty powstałe przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego, przed wydaniem klauzuli wykonalności i po jej wydaniu. Wymienia się wśród nich zarzuty nieistnienia roszczenia banku lub istnienia roszczenia w mniejszej wysokości niż to ujęte w tytule, nienastąpienia wymagalności roszczenia (mimo umieszczenia w bankowym tytule egzekucyjnym oświadczenia banku innej treści). Nie można również wykluczyć zarzutu naruszenia prawa w postaci art. 5 k.c. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 14 kwietnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt V ACa 637/14, Lex nr 1679913, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 13 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1008/14, Lex 1785303). Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt 1785786 (Lex nr 1785786) również wskazał, iż powództwo z art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych - podstawach wymienionych w pkt 1-3 przywołanego przepisu.

Mając na uwadze, że tytuł, który na skutek nadania mu klauzuli wykonalności przez sąd stał się tytułem wykonawczym, stanowił bankowy tytuł egzekucyjny oraz uwzględniając podnoszone przez powoda zastrzeżenia co do ważności umowy kredytu, niewątpliwie powyżej wskazany przepis znajdował zastosowanie w niniejszej sprawie. Jednocześnie należało mieć na uwadze, że wobec tego, że tytuł wykonawczy nie stanowił orzeczenia sądu, dłużnicy byli uprawnieni do przedstawienia wszelkich zarzutów i okoliczności, jakie mogły stanowić podstawę zaprzeczenia nadania klauzuli wykonalności, w tym dotyczące istnienia samego zobowiązania, jego ważności, wysokości, czy wymagalności.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 lipca 2013 r. (I CZ 68/13) zasadnie wskazał, że „istotą postępowania opartego na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. jest wykazanie przez powoda (dłużnika wskazanego w tytule wykonawczym) niewystąpienia zdarzeń, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności (m.in. kwestionowanie istnienia lub zakresu obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym). Dotyczy to także istnienia odpowiedniej struktury zadłużenia (np. wysokości głównej sumy kredytu, odsetek i ich postaci, opłat oraz prowizji związanych z posługiwaniem się bankowymi kartami kredytowymi)”. Stanowisko to w pełni zasługuje na podzielenie. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. w powództwie przeciwegzekucyjnym przeciwko bankowi, jego dłużnicy mogą podnosić wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wiarygodności stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym, zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności. Mogą one dotyczyć zdarzeń sprzed wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, sprzed wydania klauzuli wykonalności, jak i po jej wydaniu (np. nieistnienie roszczenia lub istnienie w mniejszej wysokości niż ujęte w tytule – pomimo umieszczenia w bankowym tytule egzekucyjnym oświadczenia banku innej treści).

Podkreślić należy, że zgodnie z nieobowiązującym już art. 97 ust. 1 Prawa bankowego, bankowy tytuł egzekucyjny mógł być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów k.p.c. po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo była dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wiarygodności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynikało bezpośrednio z tej czynności bankowej lub

jej zabezpieczenia. Wobec tego, w celu zadośćuczynienia wymogom jakim odpowiadać powinien bankowy tytułu egzekucyjny, bank musiał precyzyjnie określić w tytule zobowiązanie z jakiego wynikała dochodzona należność i jej wysokość. Ponieważ postępowanie dotyczące pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności odnosi się – zgodnie z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. – wyłącznie do zobowiązania określonego w tytule egzekucyjnym, co do zasady w niniejszej sprawie należało zbadać jedynie, czy istniała podstawa do jego powstania oraz – jeżeli była – czy zostało ono określone w prawidłowej wysokości.

Zgodnie z art. 843 § 3 k.p.c. w pozwie opozycyjnym powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu. Pojęcie zarzutów należy niewątpliwie odnieść do podstaw, na jakich można oprzeć powództwo, a więc sprecyzowanych w art. 840 k.p.c. Istotnym jest, że ta tzw. prekluzja procesowa, w odróżnieniu np. od występującej w nieobowiązujących już przepisach o postępowaniu w sprawach gospodarczych, nie odnosi się do twierdzeń i dowodów (por. uchylony art. 479¹² § 1 k.p.c.), lecz wyłącznie do zarzutów, a więc okoliczności faktycznych, które zgodnie z wywodami zawartymi w pozwie mają spowodować pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Powód miał więc obowiązek przedstawić w pozwie konkretne okoliczności, które uzasadniałyby jego żądanie, jednakże nie ograniczało to jego prawa do przedstawienia w trakcie postępowania dodatkowej argumentacji, czy też dalszych twierdzeń wykazujących zasadność sformułowanego w pozwie zarzutu. W związku z tym, że żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności oparto przede wszystkim na argumentacji dotyczącej nieważności umowy łączącej strony (art. 58 § 1 i 2 k.c.), wobec abuzywności postanowień umowy, tego rodzaju zarzut sformułowano w pozwie. W toku postępowania powód prezentował dalszą argumentację – na wypadek niepodzielenia przez Sąd argumentu, iż umowa jest nieważna.

Istotą niniejszej sprawy, opartej na tzw. powództwie opozycyjnym, zasadniczo było rozstrzygnięcie, czy wskazany w pozwie tytuł wykonawczy może być egzekwowany, ewentualnie w jakim zakresie. Przedmiotem rozpoznania nie było więc ustalenie wszelkich okoliczności stojących u podstaw powstania tytułu egzekucyjnego, któremu następnie nadano klauzulę wykonalności, lecz stwierdzenie, czy wskazane w tytule wykonawczym świadczenie może być objęte egzekucją, stosownie do wyników badania zasadności zarzutów powoda. Oczywiście, zważywszy na to, że zaskarżony został pozasądowy tytuł egzekucyjny, mógł on kwestionować istnienie samego obowiązku nim objętego.

Mając na uwadze treść bankowego tytułu egzekucyjnego, wskazane w nim wprost zobowiązanie, które stanowiło podstawę jego wystawienia, art. 840 § 1 i 843 § 3 k.p.c. oraz przedstawione w pozwie zarzuty, stwierdzenie w ramach rozpoznania sprawy, że chociaż część postanowień umowy łączącej strony jest nieważna lub bezskuteczna powodować musiało pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości. Nie było bowiem celem niniejszego postępowania określenie, jaka rzeczywiście była treść umowy i wzajemne zobowiązania stron, lecz ustalenie, czy wskazane w bankowym tytule egzekucyjnym świadczenie istnieje, czy zostało obliczone w sposób prawidłowy, oraz czy było wymagalne. W razie stwierdzenia, że chociażby część postanowień umowy była nieważna, co mogłoby wpływać na wysokość zadłużenia powoda, ewentualne określenie go przez Sąd w innej wysokości z pominięciem bezskutecznych zapisów stanowiłoby w istocie modyfikację stosunku prawnego, który został wskazany przez pozwanego jako podstawa wystawienia tytułu egzekucyjnego, a to nie było objęte zakresem rozpoznania.

Należało również mieć na uwadze, że tytułem wykonawczym był bankowy tytuł egzekucyjny, którego uzyskanie zastrzeżone było dla banków w znacznie uproszczonym trybie. Słusznie wskazuje się w orzecznictwie sądów powszechnych, że „niewłaściwe określenie struktury zadłużenia kredytowego w bankowym tytule wykonawczym nie może być sanowane i jako takie uzasadnia pozbawienie pozwanego przywileju uproszczonej i przyspieszonej windykacji jego wierzytelności przy użyciu powyższego tytułu - nawet wtedy, gdy istnienie zadłużenia powódki, co do zasady, nie budzi jakichkolwiek wątpliwości. W takiej sytuacji pozwany może dochodzić swojej należności w procesie, przy zachowaniu pełnych reguł kontradiktoryjności, na gruncie postępowania dowodowego” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2016-09-08, I ACa 288/16).

W tym miejscu wskazać należy, iż tutejszy Sąd w pełni podzielił linię orzecniczą (m.in. wyrok SN z 09/02/2018 r., I CSK 390/17, postanowienie SN z 06/06/2018 r., III CZP 2/18, wyrok SN z 11/05/2017 r., II CSK 440/16 i in.), z której wynika, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego odraczające utratę mocy obowiązującej przepisu ustawy uznanego za niezgodny z Konstytucją powoduje, że do czasu utraty jego mocy obowiązującej – określonego przez Trybunał, nie jest on derogowany z porządku prawnego, chyba że wcześniej ustawodawca usunie go z porządku prawnego. W konsekwencji przepis ten ma zastosowanie do oceny zdarzeń prawnych zaistniałych w trakcie jego obowiązywania. Z tych względów nie budzi wątpliwości w niniejszej sprawie, że kwestionowany przez powoda bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadano sądową klauzulę wykonalności, zachował moc mimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 kwietnia 2015 r., P 45/12, gdyż bankowy tytuł egzekucyjny został wystawiony przez pozwanego oraz klauzula wykonalności została mu nadana nie tylko przed utratą mocy obowiązującej art. 96 ust. 1 i art. 97 Prawa bankowego określoną w w/w wyroku TK., ale także przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej derogującej te przepisy z polskiego porządku prawnego.

Przechodząc do dalszych kwestii, wymaga podkreślenia, że w ocenie Sądu meriti do essentialia negotii umowy, będącej źródłem zobowiązania, należało uzgodnienie, iż suma kretowana jest indeksowana do franka szwajcarskiego. Kwestia ta została indywidualnie uzgodniona przez strony, co w szczególności w świetle zeznań strony powodowej, nie budziło wątpliwości Sądu. Okoliczność wypłacenia kwoty kredytu w złotych polskich stanowiła wyłącznie przedmiot porozumienia stron. W ramach indeksacji zarówno wypłacono obie transze kredytu, jak i kredytobiorcy zobowiązali się do spłaty kredytu. Powodowi i jego żonie przysługiwało zgodnie ze stanowiącym integralną część umowy Regulaminem, prawo wystąpienia o przewalutowanie kredytu na złotowy (§ 30 Regulaminu) oraz o restrukturyzację i zmianę warunków kredytowania. Strony nie podpisały jednak nowej umowy, która zmieniałaby istotne postanowienia umowy ani aneksu do umowy pierwotnej wpływającego na zmianę istotnych warunków pierwotnej umowy kredytowej. Mając na uwadze powyższe, należało przyjąć, iż roszczenie w niniejszej sprawie dotyczy umowy indeksowanej do waluty obcej.

Z uwagi na wartość zaciągniętego kredytu, umowa ta nie jest umową o kredyt konsumencki w rozumieniu ustawy z 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1081 ze zm.). Art. 3 ust. 1 ustawy stanowił bowiem, iż nie stosuje się jej do umów o kredyt konsumencki o wysokości większej niż 80.000 zł albo równowartości tej kwoty w walucie innej niż polska. Do umowy zawartej przez strony nie mają też zastosowania przepisy ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1083) – stosownie do brzmienia art. 66 ust. 1 w/w aktu prawnego. Niemniej jednak nie odbiera to powodowi przymiotu konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c.

W związku z powyższym oceny wymagał zarzut braku mocy wiążącej klauzuli indeksacyjnej zawartej w § 4 ust. 2 umowy z powodu jej abuzywności. Klauzula ta stanowiła, iż wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do waluty wyrażonej w umowie – obowiązującego w dniu spłaty (§ 4 ust. 2 umowy).

Przystępując do analizy tego zarzutu, należy wskazać, iż zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wymienia zatem następujące przesłanki uznania danego postanowienia za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c.: dane postanowienie umowne jest „niezgodnione indywidualnie” oraz kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zastrzeżono przy tym, że postanowienia określające główne świadczenia stron, takie jak cena lub wynagrodzenie, mogą zostać uznane za niedozwolone postanowienia umowne tylko wówczas, gdy zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Podkreśla się, że w celu ustalenia, czy konkretne postanowienie umowne należy kwalifikować jako „nieuzgodnione indywidualnie”, należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia „rzeczywisty wpływ”. W szczególności ustawodawca zwraca uwagę na niebezpieczeństwo „nieuzgodnionego indywidualnie” charakteru postanowienia umowy przejętego z wzorca umownego. Oceniając, czy wskazane postanowienia były przedmiotem indywidualnych uzgodnień należy mieć na uwadze, że ustawodawca wprowadził „domniemanie” braku indywidualnych uzgodnień postanowień umowy w przypadku gdy postanowienie umowy zostało zaczerpnięte ze wzorca umowy. Wzorce umowne są definiowane jako wszelkie klauzule umowne opracowane jednostronnie przez podmioty, które mają zawrzeć wiele umów na identycznych warunkach kontraktowych. Przerzucenie ciężaru dowodu oznacza, że to przedsiębiorca będzie musiał wykazać, że pomimo posłużenia się klauzulą standardową, to postanowienie umowne zostało uzgodnione z konsumentem.

Nadto, wskazuje się, że przesłanki kształtowania praw i obowiązków konsumenta za pomocą ocenianego w aspekcie ewentualnej abuzywności postanowienia w sposób „sprzeczny z dobrymi obyczajami” i „rażąco naruszający jego interesy” są dwiema różnymi okolicznościami, które należy w toku kontroli wykazywać odrębnie. Uznanie postanowienia za niedozwolone wymaga łącznej realizacji obu przesłanek. Jednakże postanowienie umowne, które rażąco narusza interesy konsumenta, zawsze okazuje się sprzeczne z dobrymi obyczajami, natomiast klauzula, której treść jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, nie w każdym przypadku równocześnie rażąco narusza interesy konsumenta.

Z art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. wynika wyraźnie, że postanowienia określające główny przedmiot umowy (świadczenia główne) podlegają wyjątkowo kontroli, jeżeli nie zostały sformułowane jednoznacznie. Wyłączenie kontroli postanowień określających główny przedmiot umowy (świadczenia główne) wiąże się z założeniem, że konsument ma zwykle świadomość ich treści, co jednak może dotyczyć tylko sytuacji, w której postanowienie zostało sformułowanie w sposób prosty i zrozumiały. Tylko wtedy konsument ma możliwość oceny rozmiarów swojego świadczenia i swobodnego porównania konkurencyjnych ofert występujących na rynku. W kontekście 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. jednoznaczność należy rozumieć szeroko jako odpowiednik zrozumiałości i jednoznaczności w rozumieniu 385¹ § 2 k.c.

W niniejszej sprawie pozwana nie wykazała, by postanowienie § 4 ust. 2 umowy było przedmiotem indywidualnych uzgodnień. W niniejszej sprawie strony zawarły umowę o kredyt hipoteczny indeksowany kursem CHF. Integralną część umowy stanowił „Regulamin do umowy kredytu hipotecznego”. Przedmiotem zawartej pomiędzy stronami umowy był zatem gotowy produkt oferowany przez pozwaną na rynku. W konsekwencji pozwana opierała się na gotowym wzorcu umownym. Spoczywał więc na niej obowiązek wykazania, iż postanowienia te były przedmiotem uzgodnień pomiędzy stronami. Pozwana nie sprostowała mu jednak. Zdaniem Sądu okoliczność, że konsument znał treść danego postanowienia nie przesądza o tym, że zostało ono indywidualnie uzgodnione. Za indywidualnie uzgodnione uznać można wyłącznie, takie postanowienia, na których treść istotnie mógł on w praktyce oddziaływać. Na powyższe wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku z 14 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 16/15 (Lex nr 1733746).

Nadto, zdaniem Sądu pomimo uzupełnienia § 4 ust. 2 umowy o postanowienia Regulaminu, określone w nim warunki nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny i czywisty oraz jasny dla konsumenta. Przedmiotem ustaleń stron nie był mechanizm tworzenia tabel kursowych, które następnie miały być podstawą przeliczeń. Pozwana nie przedstawiła tego mechanizmu także w toku niniejszego postępowania. Mechanizm ten nie wynikał również z regulaminu udzielania kredytu. Powód wiedział jak przeliczane będą raty kredytu, lecz nie miał świadomości w jaki sposób kształtowane są przez pozwaną tabele kursowe.

Na marginesie przypomnieć należy, iż badanie abuzywności klauzul umownych – zarówno w przypadku kontroli abstrakcyjnej danego wzorca, jak i indywidualnej – powinno być dokonane według stanu z chwili zawarcia umowy (art. 385² k.c.). Zatem ocena wszelkich przesłanek uznania określonych postanowień za niedozwolone powinna odbywać się przy uwzględnieniu treści umowy, a nie okoliczności, które miały miejsce po jej zawarciu, co wynika również z

art. 385¹ § 1 k.c. i znajduje potwierdzenie w orzecznictwie (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20.04.2014 r., I ACa 1209/13). Zasadnie również strona powodowa odnosiła się w tym zakresie do konieczności dokonania interpretacji prawa krajowego przy uwzględnieniu Dyrektywy Rady 93/13/EWG (art. 4) oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości.

W kontekście powyższego za zasadne należało uznać przyjęcie, że pozwana naruszyła art. 385¹ § 1 k.c. Przedmiotem postępowania było pozbawienie wykonalności bankowego tytułu wykonawczego. W sprawie skutecznie zakwestionowane zostało zdarzenie będące podstawą jego wystawienia, czyli prawidłowość wyliczenia zobowiązania powoda. Wobec odpadnięcia podstawy tytułu egzekucyjnego należało pozbawić go wykonalności w całości. Wskazać należy w ślad za Sądem Apelacyjnym w Szczecinie (op. cit. uzasadnienie wyroku z 14 maja 2015 r. w sprawie I ACa 16/15), że nie było przedmiotem niniejszego postępowania dokonanie obrachunku stron z tytułu udzielonego powodowi przez pozwaną kredytu, a kontrola prawidłowości wystawionego przez pozwaną bankowego tytułu egzekucyjnego. Rozliczenie powoda z tytułu umowy pozostaje kwestią otwartą. Po skutecznym podniesieniu zarzutu abuzywności jednego z postanowień umowy, strona pozwana w tym wypadku wierzyciel powinien wykazać, iż na datę wystawienia tytułu egzekucyjnego istniała wierzytelność dokładnie w takiej kwocie na jaką tenże tytuł egzekucyjny opiewał. Jeżeli Sąd doszedł do przekonania, że nie było wierzytelności w kwocie podanej w bankowym tytule egzekucyjnym, to jedyne co mógł zrobić, to tytuł wykonawczy pozbawić wykonalności w całości.

Dodatkowo, wyraźnie należy stwierdzić, iż wyciąg z ksiąg rachunkowych pozwanego Banku korzysta jedynie z domniemań właściwych dla dokumentu prywatnego, zatem z domniemania autentyczności. Dokumenty prywatne nie korzystają w przeciwieństwie do dokumentów urzędowych z domniemania prawdziwości zawartych w nich oświadczeń. Zostały natomiast wyposażone w domniemanie, iż osoba, która dokument popisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zatem roszczenie, będące postawą do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego wynika z dokumentów prywatnych w postaci w/w umowy kredytowej, bankowego tytułu egzekucyjnego i wyciągu z ksiąg rachunkowych pozwanego Banku. Przy podważeniu jego wysokości, to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia, iż w dacie wystawienia BTE istniała wierzytelnością objęta tym tytułem. Od samego początku postępowania powód kwestionował należność objętą tytułem egzekucyjnym. Jak wskazuje art. 232 k.p.c. zdanie pierwsze, strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Cytowany przepis, określając reguły rozkładu ciężaru dowodu, stanowi niejako procesowy "odpowiednik" przepisu art. 6 k.c.. Wyraża zasadę kontradyktoryjności, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego i to strony, a nie sąd, pozostają dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (wyr. SN z 7.5.2008 r., II PK 307/07, Legalis; wyr. SN z 7.10.1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, Nr 20, poz. 662). Oznacza to, że to strona ma obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego dla wykazania podnoszonych przez siebie twierdzeń, uzasadniających żądanie, czy zajęte stanowisko procesowe.

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że powód 25 kwietnia 2019 r. otrzymał oświadczenie o wypowiedzenie umowy. Do jej rozwiązania doszło po upływie 30 dniowego terminu. Następnie miało miejsce przewalutowanie. W regulaminie zaś wskazano jak bank miał dokonywać tego przewalutowania. Zgodnie bowiem z § 16 ust. 4 regulaminu w przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej Bank poczynając od dnia przewalutowania miał pobrać od wymagalnego kapitału karne odsetki w wysokości 2-krotności oprocentowania kredytów udzielanych w PLN (nie indeksowanych do waluty obcej) przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika (...) oraz marży obowiązującej w dniu wypłaty kredytu lub jego pierwszej transzy.

Całkowita kwota kredytu została postawiona w stan wymagalności w dniu 26 maja 2012 r., zatem Bank winien dokonać przewalutowania wg kursów na dzień 27 maja 2012 r., pozwany Bank dokonał przewalutowania kwoty należności po kursie sprzedaży CHF z dnia 04 czerwca 2012 r. (k. 320 pismo procesowe pozwanego oraz harmonogram spłat i treść BTE). Sąd doszedł zatem do wniosku, że kwota kapitału uwidoczniła w tytule egzekucyjnym nie została ustalona nawet zgodnie z umową podpisaną przez strony abstrahując od treści klauzuli umownej dotyczącej ustalenia kursu CHF - uznanej za abuzywną.

Mając na uwadze powyższe, powództwo na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. zostało uwzględnione (pkt I).

Odnosząc się do wniosku strony powodowej o zwrot kosztów procesu, Sąd zważył, iż stosownie do regulacji art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), natomiast według art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Uwzględniono również, iż postępowanie w stosunku do M. S. zostało umorzone na skutek cofnięcia pozwu, po doręczeniu jego odpisu stronie pozwanej.

Dlatego też, Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461 j.t.) zasądził od (...) Bank S.A. w W. na rzecz T. S. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt III).

Sąd pobrał od strony pozwanej zgodnie z ustawą art. 13 ust. 2 u.k.s.c. należną opłatę w wysokości 1.000 zł, od której powód był zwolniony (pkt IV). Biorąc pod uwagę sytuację rodzinną i ekonomiczną powoda, Sąd nie obciążył go kosztami sporządzenia opinii biegłego. Brak było zaś podstaw żeby tymi kosztami obciążać stronę pozwaną, gdyż o ten dowód nie wnioskowała. Dlatego też wydatek w tym zakresie został przejęty na rachunek Skarbu Państwa (pkt V).